



Ministarstvo
finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 05-02-041/25-47850/4

Podgorica, 14.01.2026. godine

Za: MINISTARSTVO FINANSIJA, DIREKTORAT ZA FINANSIJSKI SISTEM I KOORDINACIJU POLITIKA, Stanka Dragojevića br. 2, Podgorica

Predmet: Mišljenje na Predlog zakona o izmjeni i dopunama Zakona o finansijskom obezbjeđenju

Veza: Vaš akt br. 05/1-03-041/25-47850/3 od 30.12.2025. godine

Poštovani,

Povodom *Predloga zakona o izmjeni i dopunama Zakona o finansijskom obezbjeđenju*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Kako je navedeno, trenutno važeći Zakon o finansijskom obezbjeđenju zasniva se na regulativi EU koja je u međuvremenu bitno izmijenjena donošenjem Regulative (EU) 2021/23 i Direktive (EU) 2025/1. Naime, izmjene uvode nova pravila o sanaciji centranih drugih ugovornih strana, kreditnih institucija, investicionih društava kao i društava za osiguranje i reosiguranje, a odnose se posebno na ograničenja izvršenja ugovora o finansijskom obezbjeđenju tokom sprovođenja mjera sanacije.

Na tekst Predloga zakona i pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Uvidom u dostavljeni Izvještaj o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa navedeno je da za sprovođenje predmetnog Predloga zakona nije potrebno obezbijediti finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore. Implementacijom propisa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija, sa aspekta budžeta, u načelu nema primjedbi na dostavljeni Predlog zakona o izmjeni i dopunama Zakona o finansijskom obezbjeđenju.

S poštovanjem,

MINISTAR

mr Novica Vuković



IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA	MINISTARSTVO FINANSIJA
NAZIV PROPISA	Predlog zakona o izmjeni i dopunama Zakona o finansijskom obezbjeđenju

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Važeći Zakon o finansijskom obezbjeđenju („Službeni list CG“, broj 44/12) zasniva se na regulativi EU koja je u međuvremenu bitno izmijenjena donošenjem Regulative (EU) 2021/23 i Direktive (EU) 2025/1. Ove izmjene uvode nova pravila o sanaciji centralnih drugih ugovornih strana, kreditnih institucija, investicionih društava, kao i društava za osiguranje i reosiguranje, a odnose se posebno na ograničenja izvršenja ugovora o finansijskom obezbjeđenju tokom sprovođenja mjera sanacije.

Problem se ogleda u tome što važeći zakon ne sadrži potrebne izuzetke od primjene odredaba o obezbjeđenju u situacijama sanacije, i time nije usklađen sa obavezujućim EU standardima. Dodatno, u zakonu postoje zastarjeli nazivi institucija (Centralna depozitarna agencija, Investiciono-razvojni fond) i nepotpuno definisani pojmovi povezani sa finansijskim instrumentima.

Uzroci problema su normativno zastarijevanje zakona i napredak EU pravne tekovine u oblasti finansijskih usluga.

Posljedice postojećeg stanja su:

- pravna neusklađenost sa EU regulativom,
- rizik od različitog tumačenja i primjene ugovora o finansijskom obezbjeđenju u postupcima sanacije,
- pravna nesigurnost za učesnike na finansijskom tržištu.

Oštećeni subjekti su finansijske institucije, nadzorni organi i učesnici na tržištu koji posluju uz primjenu finansijskih obezbjeđenja. Rizici nastaju u pogledu izvršenja ugovora i primjene mjera sanacije, ali se ne mogu kvantifikovati u direktnom finansijskom iznosu.

U slučaju zadržavanja statusa quo, crnogorski zakon bi bio neusklađen sa EU obavezama, što bi imalo negativan efekat na pregovarački proces u Poglavlju 9 – Finansijske usluge, kao i na pravnu jasnoću i stabilnost primjene aranžmana finansijskog obezbjeđenja.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?

- **Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.**

Predloženim zakonom ostvaruju se sljedeći ciljevi:

- puno usklađivanje sa Regulativom (EU) 2021/23 i Direktivom (EU) 2025/1;
- jasnije definisanje izuzetaka od primjene odredaba o kolateralu tokom postupaka sanacije;
- usklađivanje termina u domaćem zakonodavstvu sa važećim domaćim propisima;
- unapređenje pravne sigurnosti na tržištu finansijskih instrumenata.

Ciljevi su u skladu sa Strategijom pristupanja Crne Gore EU i obavezama u okviru pregovaračkog Poglavlja 9 – Finansijske usluge.

3. Opcije

- **Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).**
- **Obrazložiti preferiranu opciju?**

Zadržavanje važećeg zakona kao opcija (status quo) nije prihvatljiva jer dovodi do normative neusklađenosti sa EU pravnim okvirom, nejasnoća u primjeni pravila o finansijskom obezbjeđenju i neispunjavanja obaveza iz pregovora.

Neregulatorna opcija - primjena smjernica i tumačenja bez izmjene zakona, takođe nije moguća jer EU propisi zahtijevaju jasno normiranje izuzetaka i definicija u nacionalnom zakonodavstvu.

Izmjena i dopuna zakona je preferirana opcija, jer se jedino kroz nju, odnosno izmjenom materijalnih normi - dodavanjem izuzetaka, izmjenom termina i dopunom definicija, uz puno usklađivanje sa EU propisima, obezbjeđuje pravna sigurnost i ispunjavanje međunarodnih obaveza.

4. Analiza uticaja

- **Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.**
- **Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).**
- **Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.**
- **Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.**
- **Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.**

Predložene izmjene najviše će uticati na centralne ugovorne strane, finansijske institucije pod prudencijom supervizijom, društva za osiguranje i reosiguranje, nadležne organe uključene u postupke sanacije, i učesnike na tržištu koji koriste ugovore o finansijskom obezbjeđenju.

Pozitivni uticaji donošenja ovog propisa su:

- povećanje pravne sigurnosti,
- jasno definisanje primjene finansijskog obezbjeđenja u postupcima sanacije,
- usklađivanje sa EU finansijskom regulativom,
- smanjenje pravnog rizika za tržišne učesnike.

Nema direktnih negativnih efekata, osim potrebe za prilagođavanjem prakse institucija koje sprovode sanaciju.

Propis ne stvara dodatne finansijske troškove ni za građane ni za privredu. Takođe, ne uvode se nove administrativne obaveze niti biznis barijere.

Propis ne utiče na stvaranje novih subjekata, ali doprinosi stabilnijem i usklađenijem poslovnom okruženju. Administrativna opterećenja se ne povećavaju. Pozitivne posljedice donošenja ovog propisa potpuno opravdavaju minimalne troškove prelaska na usklađene procedure.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proistići finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

Za implementaciju ovog propisa nijesu potrebna sredstva iz budžeta Crne Gore, i njegovim donošenjem ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze. Takođe, nema dodatnih podzakonskih akata koji bi stvarali finansijske obaveze.

Propis ne stvara prihod za budžet.

Nije bilo posebnih metodoloških izazova u procjeni fiskalnog uticaja zbog činjenice da se ne uvode finansijske obaveze.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

Tokom izrade nacrt, konsultovani su regulatorni organi u oblasti finansijskih usluga.

Za pripremu ovog propisa nisu angažovani eksterni eksperti.

Sugestije učesnika odnosile su se na preciziranje termina i jasnije definisanje izuzetaka u vezi sa mjerama sanacije. Prihvaćene su one sugestije koje su bile u skladu sa EU propisima i sistemskim rješenjima.

Nacrt zakona bio stavljen na javnu raspravu, nakon koje je utvrđen konačan tekst.

Javna rasprava trajala je u periodu od 02.12.2025. do 21.12.2025. godine.

Izveštaj sa javne rasprave dostupan je na linku <https://www.gov.me/clanak/izvjestaj-o-sprovedenoj-javnoj-raspravi-za-nacrt-zakona-o-izmjeni-i-dopunama-zakona-o-finansijskom-obezbjedenju>.

7. Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Nema potencijalnih prepreka za implementaciju propisa. Očekuje se interesovanje za dodatnim tumačenjima prilikom primjene izuzetaka u praksi sanacije, i u vezi sa usklađivanjem operativnih procedura nadzornih organa.

Mjere za ispunjenje ciljeva koje će biti preduzete su:

- kontinuirano praćenje primjene propisa,
- koordinacija sa organima nadležnim za sanaciju i superviziju,
- po potrebi davanje smjernica za primjenu.

Indikatori uspješnosti za mjerenje ispunjenja ciljeva mogu biti:

- pravovremena i nesmetana primjena propisa,
- odsustvo sporova i pravnih nejasnoća u vezi sa finansijskim obezbjeđenjem tokom sanacije,
- usklađenost ocijenjena u procesu pregovora o Poglavlju 9.

Nadležni organi za monitoring primjene ovog propisa je Ministarstvo finansija u saradnji sa nadležnim regulatornim organima za finansijski sektor.

Datum i mjesto

U Podgorici, 13.01.2026.



Starješina

[Handwritten signature]

**ZAKON
O IZMJENI I DOPUNAMA
ZAKONA O FINANSIJSKOM OBEZBJEĐENJU***

Član 1

U Zakonu o finansijskom obezbjeđenju („Službeni list CG”, broj 44/12) u članu 3 stav 1 tačka 3 mijenja se i glasi:

„3) Evropsku centralnu banku, Banku za međunarodna poravnanja, Evropsku investicionu banku, Međunarodni monetarni fond i multilateralne razvojne banke (Međunarodna banka za obnovu i razvoj, Međunarodna finansijska korporacija, Među-američka razvojna banka, Azijska razvojna banka, Afrička razvojna banka, Razvojna banka Savjeta Evrope, Nordijska investiciona banka, Karibska razvojna banka, Evropska banka za obnovu i razvoj, Evropska investiciona banka, Evropski investicioni fond, Multilateralna agencija za osiguranje ulaganja, Međunarodna finansijska uprava za imunizaciju, Islamska razvojna banka, Međunarodno udruženje za razvoj i Azijska banka ulaganja u infrastrukturu);“.

Stav 2 mijenja se i glasi:

„Ovaj zakon primjenjuje se na davaoca i primaoca obezbjeđenja sa sjedištem u Crnoj Gori, i to: državne organe i druga pravna lica nadležna za upravljanje javnim sredstvima ili javnim dugom, Centralnu banku Crne Gore, kreditne institucije, mikrokreditne finansijske institucije, lica koja se bave kreditno-garantnim poslovima, lizing društva, faktoring društva, društva za otkup potraživanja, platne institucije, institucije za elektronski novac, investiciona društva i društava za upravljanje penzionim fondovima, Centralno klirinško depozitarno društvo, Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore, Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore, Razvojnu banku Crne Gore i društva za osiguranje, investicione fondove, društva za upravljanje investicionim fondovima i ovlašćene učesnike na tržištu hartija od vrijednosti.“.

Član 2

Poslije člana 3 dodaje se novi član koji glasi:

„Izuzeci od primjene određenih odredaba zakona

Član 3a

Odredbe čl. 5 do 17 ovog zakona, ne primjenjuju se na ograničenja u izvršenju ugovora o finansijskom obezbjeđenju, kao ni na ograničenja dejstva ugovora o finansijskom obezbjeđenju u vezi sa finansijskim instrumentima, odredbe o konačnom netiranju ili prebijanju, koja su utvrđena propisima kojima se uređuje sanacija kreditnih institucija i investicionih društava ili drugim propisima kojima se uređuje sanacija subjekata koji su predmet prudencione supervizije, ili bilo koje takvo ograničenje utvrđeno na osnovu ovlašćenja utvrđenih propisima države članice Evropske unije radi olakšavanja postupka sanacije bilo kojeg subjekta iz člana 3 stav 1 tačka 4 alineja 4 ili člana 3 stav 1 tačka 5 ovog zakona na koje se primjenjuju zaštitne mjere koje su najmanje jednako vrijedne mjerama iz zakona kojim se uređuje sanacija kreditnih institucija ili investicionih društava.“

Član 3

U članu 4 stav 1 tačka 3 poslije riječi „namirenje“ dodaju se riječi: „(isključujući instrumente plaćanja)“.

Na kraju tačke 12 tačka se zamjenjuje tačka-zarezom i dodaju tri nove tačke koje glase:

„13) **gotovina** je novac uplaćen na račun u bilo kojoj valuti ili slični zahtjevi za isplatu novca, kao što su depoziti na tržištu novca;

14) **obezbjedenje u vidu hartija od vrijednosti u elektronskoj formi** je finansijsko obezbjeđenje dato u okviru ugovora o finansijskom obezbjeđenju, koje se sastoji od finansijskih instrumenata nad kojima je pravo vlasništva uknjiženo u registar ili na odgovarajući račun koji održava posrednik ili neko u njegovo ime;

15) **upis** je bilježenje elektronskim sredstvima i bilo kojim drugim trajnim medijumom.“

Član 4

U članu 9 poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„Smatra se da je finansijsko obezbjeđenje valjano uspostavljeno i proizvodi pravno dejstvo u trenutku kada je dato pod kontrolu primaoca obezbjeđenja ili lica koje postupa za njegov račun.“

Član 5

U članu 14 poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„Novčana sredstva i finansijski instrumenti koji predstavljaju finansijsko obezbjeđenje u smislu ovog zakona izuzeti su od izvršenja i prinudne naplate u smislu zakona kojim se uređuje izvršenje i obezbjeđenje.“

Član 6

Poslije člana 15 dodaje se novi član koji glasi:

„Klauzula o netiranju finansijskog ugovora

Član 15a

Klauzula o netiranju finansijskog ugovora je odredba kojom se, u slučaju nastupanja ugovorom predviđenog događaja, uključujući neispunjenje obaveze, stečaj, likvidaciju ili primjenu mjera reorganizacije, sve međusobne obaveze ugovornih strana dospijevaju, novčano izražavaju i netiraju u jedinstveni iznos.

Klauzula o netiranju iz stava 1 ovog člana proizvodi pravno dejstvo bez obzira na to da li su obaveze iz finansijskog ugovora obezbijeđene finansijskim obezbjeđenjem u smislu ovog zakona.

Finansijski ugovor iz stava 1 ovog člana je okvirni ugovor ili drugi ugovor zaključen, u skladu sa uobičajenom poslovnom praksom, između subjekata iz člana 3 ovog zakona, po osnovu koga za dužnika nastaje finansijska obaveza, a za povjerioca pravo na novčano namirenje i/ili predaju, odnosno prenos novčanih sredstava, odnosno finansijskih instrumenata, i to:

- 1) ugovor o finansijskim derivatima, u smislu zakona kojim se uređuje tržište kapitala, uključujući opcije, fjučerse, svopove, kamatne forvarde i druge srodne instrumente;
- 2) ugovor o kupovini, prodaji ili pozajmljivanju finansijskih instrumenata, instrumenata tržišta novca i drugih finansijskih instrumenata u smislu zakona kojim se uređuje tržište kapitala, kao i ugovor o drugim finansijskim transakcijama čiji su predmet navedeni finansijski instrumenti;

- 3) drugi finansijski ugovor koji, po svojoj prirodi i svrsi, predstavlja finansijsku transakciju u skladu sa ovim zakonom i propisima kojima se uređuje tržište kapitala.

Ostvarivanje prava iz klauzule o netiranju ne može se ograničiti, osporiti ili suspendovati zbog pokretanja stečajnog, likvidacionog ili sličnog postupka, niti zbog primjene mjera reorganizacije ili sanacije, osim ako je drugačije propisano ovim zakonom ili zakonom kojim se uređuje sanacija finansijskih institucija.“

Član 7

U članu 20 na kraju stava 1 tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: „osim odredaba kojima se utvrđuju dodatni uslovi za nastanak odnosno konstituisanje, važenje, upis, prijavu ili perfektuiranje založnog prava.“.

Član 8

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

* U ovaj zakon prenijete su odredbe REGULATIVE (EU) 2021/23 Evropskog parlamenta i Savjeta od 16. decembra 2020. o okviru za oporavak i sanaciju centralnih drugih ugovornih strana i o izmjeni regulativa (EU) br. 1095/2010, (EU) br. 648/2012, (EU) br. 600/2014, (EU) br. 806/2014 i (EU) 2015/2365 te direktiva 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2007/36/EZ, 2014/59/EU i (EU) 2017/1132 kao i DIREKTIVE (EU) 2025/1 Evropskog parlamenta i Savjeta od 27. novembra 2024. o uspostavljanju okvira za oporavak i sanaciju društava za osiguranje i društava za reosiguranje i o izmjeni direktiva 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2007/36/EZ, 2014/59/EU i (EU) 2017/1132 te uredaba (EU) br. 1094/2010, (EU) br. 648/2012, (EU) br. 806/2014 i (EU) 2017/1129, kojima se mijenja i dopunjuje DIREKTIVA 2002/47/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 6. juna 2002. o finansijskom kolateralu.

OBRAZLOŽENJE

I. Ustavni osnov za donošenje zakona

Ustavni osnov za donošenje Zakona o izmjenama i dopuni Zakona o finansijskom obezbjeđenju sadržan je u odredbama člana 16 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je propisano da se zakonom, u skladu sa Ustavom, uređuju druga pitanja od interesa za Crnu Goru.

II. Razlozi za donošenje zakona

Zakonom o finansijskom obezbjeđenju ("Službeni list Crne Gore", br. 44/12) uređuju se način i uslovi zaključivanja i izvršenja ugovora o finansijskom obezbjeđenju. Finansijsko obezbjeđenje, u smislu ovog zakona, je prenos prava svojine ili zasnivanje založnog prava na finansijskom instrumentu, novčanim sredstvima ili kreditnim potraživanjima, utvrđenih ugovorom o finansijskom obezbjeđenju, radi obezbjeđenja izvršenja određenih finansijskih obaveza. Ovim Zakonom je izvršeno usklađivanje regulatornog okvira sa relevantnom evropskom Direktivom 2002/47/EU o aranžmanima finansijskih kolaterala.

Kako je u međuvremenu došlo do ponovne, značajne izmjene regulatornog okvira EU u oblasti finansijskih usluga, a u cilju održavanja postignute dinamike usklađivanja crnogorskog regulatornog okvira sa EU standardima, pripremljen je Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o finansijskom obezbjeđenju (u daljem tekstu: Nacrt zakona). Ovim nacrtom obuhvaćeni su neophodni zahtjevi iz Regulative 2021/23 o okviru za oporavak i sanaciju centralnih ugovornih strana i Direktive (EU) 2025/1 o uspostavljanju okvira za oporavak i sanaciju društava za osiguranje i društava za reosiguranje, kojima se mijenja i dopunjuje Direktiva 2002/47/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 6. juna 2002. o finansijskom kolateralu.

Regulativa (EU) 2021/23 precizira da se određene ključne odredbe Direktive 2002/47/EC, kojima se uređuje izvršenje finansijskog kolaterala, sporazumi o netiranju i sporazumi o poravnanju, ne primjenjuju u situacijama kada su ta prava ograničena mjerama sanacije. To znači da pravne odredbe uređene zakonom o sanaciji imaju primat nad odredbama o zaštiti ugovornih aranžmana o kolateralu. Cilj ovakve izmjene je da se obezbijedi adekvatna primjena mjera sanacije koje nadležni organi mogu izreći radi očuvanja finansijske stabilnosti. Time se sprečava da se učesnici na tržištu pozivaju na zaštitu po osnovu propisa o finansijskom kolateralu kako bi zaobišli moratorijume, odlaganja obaveza ili druga ograničenja koja se uvode tokom procesa sanacije finansijskih institucija. Najnovijim izmjenama se ovim odredbama obuhvata i Direktiva (EU) 2025/1.

Imajući u vidu odredbe ove Regulative i Direktive, potrebno je bilo izmijeniti zakon u cilju punog usklađivanja sa EU regulativom.

Takođe, Nacrtom zakona izvršene su i dodatna izmjene i prilagođavanja teksta odredbi sa izmjenama domaćih propisa.

III. Usaglašenost sa pravnom tekovinom Evropske Unije i potvrđenim međunarodnim konvencijama

Predloženim zakonom izvršeno je potpuno usklađivanje sa Regulativom (EU) 2021/23 Evropskog parlamenta i Savjeta od 16. decembra 2020. o okviru za oporavak i sanaciju centralnih drugih ugovornih strana i o izmjeni regulativa (EU) br. 1095/2010, (EU) br. 648/2012, (EU) br. 600/2014, (EU) br. 806/2014 i (EU) 2015/2365 te direktiva 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2007/36/EZ, 2014/59/EU i (EU) 2017/1132

IV. Objašnjenje osnovnih pravnih instituta

Članom 1 Nacrta zakona predlaže se izmjena člana 3 stav 1 tačka 3, kojim se propisuju subjekti primjene odredbi Zakona, a u dijelu koji se odnosi na institucije EU i druge međunarodne finansijske institucije i multilateralne razvojne banke na koje se odredbe ovog zakona primjenjuju. Takođe se ovim članom vrši prilagođavanje naziva pojedinih institucija u Crnoj Gori u skladu sa izmijenjenim domaćim propisima. Dodatno se predlaže izmjena stava 2 tog člana, na način da se proširuje opseg subjekata koji su dužni da primjenjuju ovaj zakon, po ugledu na rješenje iz Direktive.

Članom 2 Nacrta zakona predlaže se dodavanje novog člana poslije člana 3 Zakona, a kojim se propisuje izuzetak od primjene određenih odredaba zakona koji se odnose na sanaciju finansijskih institucija.

U članu 3 Nacrta zakona, predlaže se izmjena člana 4 stav 1 tačka 3 Zakona kojim se utvrđuju finansijski instrumenti, kao i dodavanje tri nova izraza, u skladu sa zahtjevima EU propisa.

Članom 4 Nacrta zakona predlaže se dodavanje novog stava u član 9 Zakona, kojim se jasno utvrđuje trenutak u kojem se smatra da je finansijsko obezbjeđenje valjano uspostavljeno i proizvodi pravno dejstvo, odnosno trenutak kada je dato pod kontrolu primaoca obezbjeđenja ili lica koje postupa za njegov račun.

Članom 5 Nacrta zakona predlaže se dodavanje novog stava u član 14 kojim propisuje izuzimanje novčanih sredstava i finansijskih instrumenata koji predstavljaju finansijsko obezbjeđenje u smislu Zakona od izvršenja i prinudne naplate u smislu zakona kojim se uređuje izvršenje i obezbjeđenje.

Članom 6 Nacrta zakona se predlaže dodavanje novog člana poslije člana 15 Zakona, kojim se propisuje klauzula o netiranju finansijskog ugovora. Ovim se predviđa da u slučaju neispunjenja obaveza, stečaja, likvidacije ili primjene mjera reorganizacije, sve međusobne obaveze ugovornih strana dospijevaju, izražavaju se u novcu i prebijaju u jedan neto iznos, pri čemu ona proizvodi pravno dejstvo bez obzira na postojanje finansijskog obezbjeđenja. Ova klauzula se primjenjuje na okvirne i druge finansijske ugovore između ovlašćenih subjekata, uključujući derivate i druge finansijske transakcije,

i ne može biti ograničena, osporena ili suspendovana zbog stečajnih, likvidacionih ili sanacionih postupaka, osim ako je zakonom izričito drugačije propisano.

Članom 7 Nacrta zakona predlaže se izmjena člana 20, kojom se precizira da se isključenje primjene drugih propisa ne odnosi na odredbe kojima se propisuju dodatni uslovi za nastanak, konstituisanje, vađenje, upis, prijavu ili perfektuiranje založnog prava.

Članom 8 Nacrta zakona predlaže se da ovaj zakon stupi na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

V. Procjena finansijskih sredstava za sprovođenje zakona

Za sprovođenje ovog zakona nijesu potrebna finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore.

VI. Razlozi za donošenje zakona po hitnom postupku

Ovaj zakon je potrebno donijeti po hitnom postupku, obzirom na potrebu ispunjavanja zahtjeva EK u vezi sa pregovaračkim procesom i zatvaranjem Poglavlja 9 – Finansijske usluge.

VII. Tekst odredaba Zakona o finansijskom obezbjeđenju ("Službeni list CG", broj 44/12) čije izmjene i dopune se predlažu

Primjena

Član 3

Ovaj zakon primjenjuje se na davaoca finansijskog obezbjeđenja (u daljem tekstu: davalac obezbjeđenja) i primaoca finansijskog obezbjeđenja (u daljem tekstu: primalac obezbjeđenja), i to :

1) lica iz država članica Evropske Unije koja se po propisima tih država smatraju licima javnog prava, uključujući i lica koja su odgovorna za upravljanje ili uključena u upravljanje javnim dugom ili nadležna za vođenje poslovnih računa, osim pravnih lica za čije obaveze garantuje država;

2) centralne banke država članica Evropske Unije;

3) Evropsku centralnu banku, Banku za međunarodna poravnanja, Evropsku investicionu banku, Međunarodni monetarni fond i multilateralne razvojne banke (Međunarodna banka za rekonstrukciju i razvoj, Međunarodna finansijska korporacija, Među-Američka banka za razvoj, Azijska banka za razvoj, Afrička banka za razvoj, Savjet Evropske banke za razvoj (Savjet evropskog fonda za ponovno namirenje), Banku za trgovinu i razvoj Crnog Mora, Nordijsku investicionu banku, Karibsku banku za razvoj, Evropsku banku za rekonstrukciju i razvoj, Evropsku investicionu banku, Evropski

investicioni fond, Agenciju za multilateralne investicionu garanciju, Međunarodnu finansijsku upravu za imunizaciju, Islamsku banku za razvoj, Američku investicionu korporaciju i Centralnu američku banku za ekonomske integracije);

4) finansijske institucije država članica Evropske Unije koje su predmet prudencione supervizije, i to:

- kreditne institucije čija je djelatnost primanje depozita i drugih povratnih sredstava od pravnih i fizičkih lica i odobravanje kredita u tuđe ime i za svoj račun,

- finansijske institucije čija je osnovna djelatnost sticanje udjela u kapitalu ili obavljanje jedne ili više osnovnih finansijskih usluga, osim kreditnih institucija,

- investiciona društva koja nijesu kreditne institucije, a čija je pretežna djelatnost pružanje investicionih usluga, odnosno sprovođenje investicionih aktivnosti i druga lica, u skladu sa propisima kojima se uređuje poslovanje investicionih društava,

- društva za osiguranje, u skladu sa propisima kojima se uređuje obavljanje poslova osiguranja,

- društva za zajednička ulaganja,

- društva za upravljanje društvima za zajednička ulaganja u prenosive hartije od vrijednosti;

5) centralne ugovorne strane, agente za poravnanja i klirinška društva, uključujući i institucije koje posluju na tržištu fjučersa, opcija i finansijskih derivata, u državama članicama Evropske Unije;

6) druga pravna lica, a koja djeluju u ime ili zastupaju jedno ili više lica koja su vlasnici obveznica ili drugih dužničkih hartija od vrijednosti ili djeluju u ime institucije iz tač. 1 do 5 ovog stava.

Ovaj zakon primjenjuje se na davaoca i primaoca obezbjeđenja sa sjedištem u Crnoj Gori, i to: državne organe nadležne za upravljanje javnim sredstvima, Centralnu banku Crne Gore, banke, mikrokreditne finansijske institucije, lica koja se bave kreditno-garantnim poslovima, Centralnu Depozitarnu Agenciju, Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore, Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore, Investiciono razvojni fond Crne Gore i društva za osiguranje, investicione fondove, društva za upravljanje investicionim fondovima i ovlašćene učesnike na tržištu hartija od vrijednosti.

Lica iz stava 2 ovog člana mogu obezbjeđenje određenih finansijskih obaveza da vrše u skladu sa ovim zakonom ili drugim propisima kojima se uređuju sredstva obezbjeđenja.

Značenje izraza

Član 4

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

1) određena finansijska obaveza je obaveza čije je izvršenje određeno finansijskim obezbjeđenjem koje daje pravo na novčano namirenje ili predaju instrumenata obezbjeđenja, a uključuje:

- sadašnje ili buduće, stvarne ili uslovne, obaveze, kao i druge obaveze koje nastaju u skladu sa ugovorom,

- obaveze koje primaocu obezbjeđenja duguje lice koje nije davalac obezbjeđenja,

- obaveze koje nastaju povremeno;

2) instrumenti obezbjeđenja su finansijski instrumenti, novčana sredstva i kreditna potraživanja;

3) finansijski instrumenti su hartije od vrijednosti u materijalizovanom i elektronskom obliku, i to: akcije i njima ekvivalentne hartije od vrijednosti, obveznice i druge dužničke hartije od vrijednosti; kojima se trguje na tržištu hartija od vrijednosti, hartije od vrijednosti kojima se posluje na tržištu i koje daju pravo sticanja akcija, obveznica i drugih hartija od vrijednosti, upisom, kupovinom ili razmjenom ili koje daju pravo na novčano namirenje, uključujući udjele u zajedničkim ulaganjima u prenosive hartije od vrijednosti, instrumente tržišta novca i potraživanja koja se odnose na prava koja proizilaze iz tih finansijskih instrumenata;

4) novčana sredstva su novčana potraživanja po računu ili depozit u bilo kojoj valuti, osim gotovog novca;

5) kreditna potraživanja su novčana potraživanja iz ugovora o kreditu banke ili druge kreditne institucije;

6) ekvivalentni instrumenti obezbjeđenja su:

- novčana sredstva u istom iznosu i u istoj valuti,

- finansijski instrument istog emitenta ili dužnika, koji predstavlja dio iste emisije ili klase i iste je nominalne vrijednosti, valute i opisa, kao i druga sredstva, ako je ugovorom o finansijskom obezbjeđenju utvrđen prenos tih sredstava u slučaju nastupanja događaja koji mogu biti od uticaja na vrijednost finansijskog instrumenta koji čine finansijsko obezbjeđenje;

7) odgovarajući (relevantni) račun je registar ili račun na kojem je izvršen upis o davanju finansijskog obezbjeđenja u hartijama od vrijednosti u elektronskoj formi primaocu obezbjeđenja;

8) postupak stečaja ili likvidacije je postupak kolektivnih namirenja realizacijom sredstava ili raspodjelom prihoda između kreditora, akcionara ili povjerilaca i drugih zainteresovanih lica, bez obzira da li se zasnivaju na insolventnosti ili dobrovoljnoj ili obaveznoj likvidaciji, ako taj postupak uključuje učešće sudskog ili drugog nadležnog organa;

9) mjere reorganizacije su mjere koje se sprovode uz učešće upravnih, sudskih ili drugih nadležnih organa, usmjerene na očuvanje ili poboljšanje finansijskog položaja lica nad

kojim se sprovode, a koje utiču na stečena prava trećih lica, posebno mjere suspendovanja plaćanja, zabrane izvršenja ili smanjivanje potraživanja (privremena uprava);

10) centralne ugovorne strane su finansijske institucije koje posreduju između učesnika na tržištu hartija od vrijednosti;

11) prudenciona supervizija je supervizija pravnih lica iz finansijskog sektora, koja je zasnovana na međunarodno prihvaćenim standardima i principima za obavljanje supervizije;

12) trajni medij je svako sredstvo koje korisniku usluga tog medija omogućava čuvanje informacija na način da su dostupne za buduću upotrebu u periodu koji odgovara svrsi informacija i koji omogućava reprodukovanje sačuvanih informacija u nepromijenjenom obliku.

Pravno dejstvo

Član 9

Davanje kreditnog potraživanja kao instrumenta obezbjeđenja ima pravno dejstvo prema dužniku po tom potraživanju i trećim licima od trenutka obaveštavanja dužnika o davanju tog obezbjeđenja.

Dužnici iz kreditnog potraživanja mogu se, u pisanoj formi, odreći prava:

- 1) prema kreditoru po kreditnom potraživanju i primaocu obezbjeđenja;
- 2) koja proizilaze iz pravila o bankarskoj tajni, koja bi mogla spriječiti ili ograničiti mogućnost kreditora kreditnih potraživanja da pruži informacije o kreditnom potraživanju ili dužniku u svrhu korišćenja kreditnog potraživanja kao finansijskog obezbjeđenja.

Uslovi za realizaciju instrumenta obezbjeđenja

Član 14

Uslovi za realizaciju instrumenta obezbjeđenja nastupaju u slučaju neizvršavanja ugovornih obaveza ili drugog ugovorenog ili zakonom utvrđenog događaja čijim nastupanjem primalac obezbjeđenja stiče pravo da proda ili prisvoji instrument obezbjeđenja ili izvrši ugovoreno prebijanje radi prijevremenog prestanka finansijskog obezbjeđenja (klauzula o netiranju).

U slučaju iz stava 1 ovog člana primalac obezbjeđenja ima pravo da, bez sprovođenja postupka pred sudom, odnosno drugim nadležnim organom, realizuje instrument obezbjeđenja prodajom, prisvajanjem ili prebijanjem (klauzula o netiranju).

Supsidijarna primjena

Član 20

Na prava i obaveze koje nastaju po osnovu davanja i primanja instrumenata obezbjeđenja, a koja nijesu uređena ovim zakonom, primjenjuju se odredbe drugih propisa kojima se uređuje založno pravo na pokretnim stvarima.